

Keuringsplicht geldt ook voor “oude” drukapparatuur

Drukapparatuur in de gebruiksfase moet gekeurd worden. Dat begint met de keuring voor ingebruikneming en daarna vindt regelmatig herkeuring plaats. Deze herkeuring is er niet voor niets, want drukapparatuur zijn gevaarlijke arbeidsmiddelen. De inwendige energie in een drukvat van 1000 liter gevuld met gas en met een inwendige druk van 10 bar is gelijk aan 1 MJ. Als dit plotseling vrij komt is sprake van een fysische explosie, wat ernstige gevolgen kan hebben. In dit artikel geeft Lieke Koets antwoord op de vraag: Wat betekent deze keuringsplicht?

TEKST: LIEKE KOETS

Elk arbeidsmiddel moet tijdens het gebruik volgens artikel 7.4a van het Arbobesluit worden gekeurd door een deskundige. Wie deze keuring uitvoert en met welke frequentie, is helemaal afhankelijk van het arbeidsmiddel. In veel gevallen mag een deskundige deze keuring uitvoeren, hiervoor wordt vaak de term “arbozorgplicht” gebruikt. Bij drukapparatuur in de hoogste gevaar categorieën, de zogenoemde “aangewezen” drukapparatuur, moet deze keuring worden uitgevoerd door een Nederlandse conformiteitsbeoordelingsinstantie (NL-CBI) of Nederlandse keuringsdienst van gebruikers (NL-KVG). Hoewel de keuring dus altijd al verplicht was, is het een en ander veranderd aan de grens tussen de arbozorgplicht en de aangewezen drukapparatuur met het in werking tre-

den van het Warenwetbesluit drukapparatuur 2016. Deze wijziging kan betekenen dat drukapparatuur die tot 19 juli 2016 onder de arbozorgplicht viel, nu in de categorie aangewezen drukapparatuur valt. Over deze groep gaat dit artikel.

Aangewezen drukapparatuur?

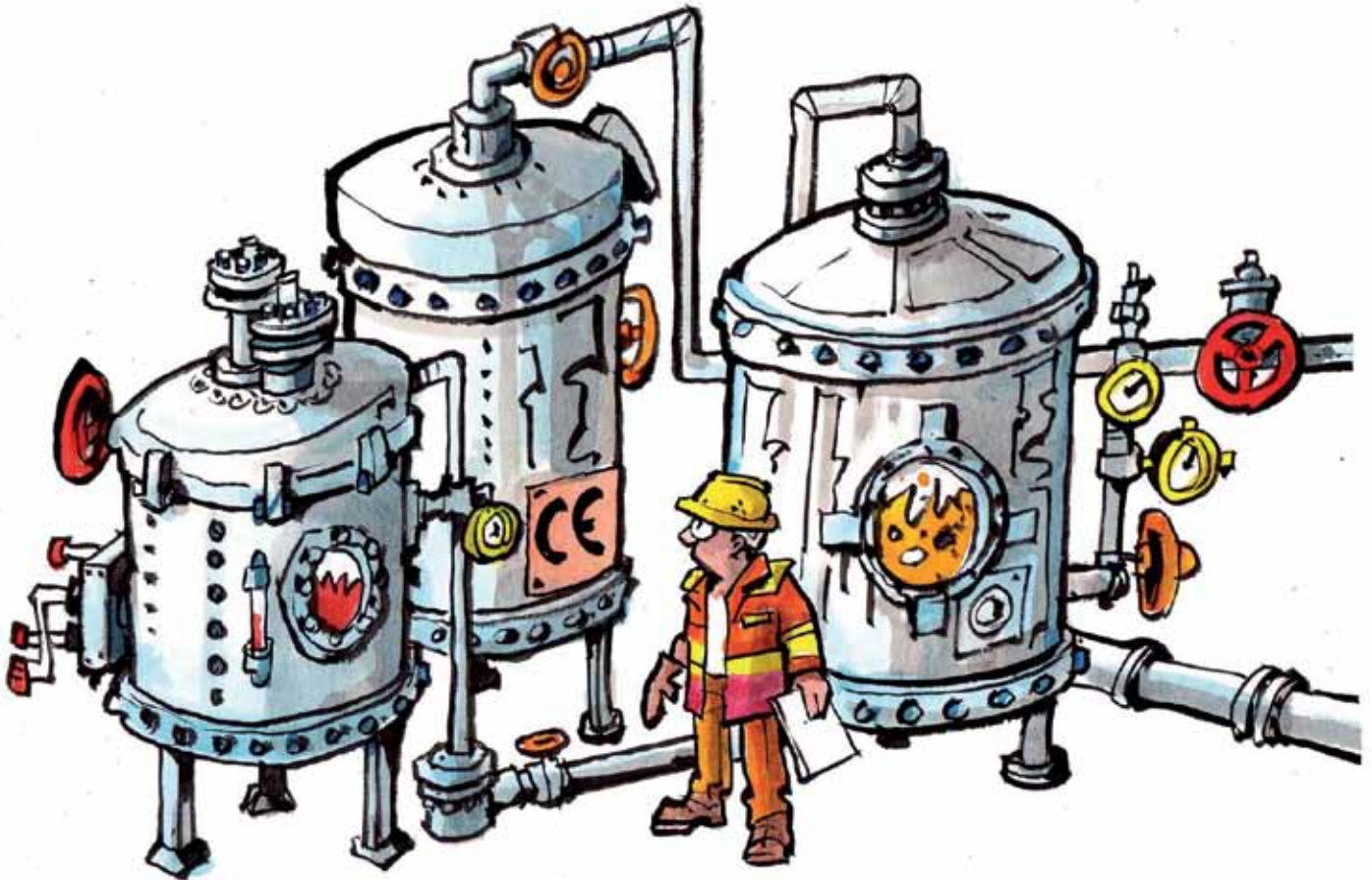
De risicocategorie van drukapparatuur wordt bepaald door:

- De ontwerpdruk.
- Het volume (bij een drukvat) of de diameter (bij een leiding).
- De fase van het medium (gas of vloeistof).
- De stofgroep (1 (gevaarlijk) of 2 (overig)).

Aan de hand van tabellen in bijlage II van de Richtlijn drukapparatuur (PED, 2014/68/EU) is de categorie te bepalen, maar het is gemakkelijker gebruik te maken van de gratis app *PED select.NL*. Met deze app is vervolgens ook vast te stellen of de drukapparatuur is aangewezen en dus in de gebruiksfase door een NL-CBI of NL-KVG moet worden gekeurd. De grenzen voor aanwijzing zijn ook terug te vinden in artikel 2 van de Waren-

DRUKAPPARATUUR IN NEDERLAND

In Nederland is drukapparatuur op ruime schaal te vinden in de industrie, bij bedrijfsmatige activiteiten en in kantoren. Voorbeelden zijn procestanks, stoomketels, koelinstallaties, gasflessen, warmtewisselaars, opslagtanks, warmtepompen, reactorvaten en drogers.

Bron illustratie: Henk van Ruitenbeek

wetregeling drukapparatuur 2016 (WRDA 2016). Aangevonden drukapparatuur moet volgens de vaste wettelijke termijn worden herkeurd, uitgaande van de laatste keuring die volgens de arbozorgplicht werd uitgevoerd. De nieuwe keuring moet worden uitgevoerd door een NL-CBI of NL-KVG en vindt plaats vanaf 2017 maar (afhankelijk van het drukapparaat) uiterlijk in 2022.

Wat betekent dit?

Stap 1 Evaluatie Om vast te stellen wat deze wijziging betekent voor de aanwezige drukapparatuur, moet de werkgever tijdig een evaluatie uitvoeren van de opgestelde drukapparatuur. Daarbij wordt vastgesteld of de opgestelde drukapparatuur nu is aangewezen terwijl het tot 19 juli 2016 onder de arbozorgplicht viel. Als drukapparatuur tot 19 juli 2016 voldeed aan artikel 7.4a van het Arbobesluit, dan wordt deze drukapparatuur geacht te voldoen aan het WBDA 2016.

Stap 2 Statusdocument De werkgever stelt dan een statusdocument op. In dit statusdocument verwijst hij naar de keuringen die onder de zorgplicht door deskundigen zijn uitgevoerd. De gebruiker verklaart in het statusdocument dat de drukapparatuur inclusief de bijbehorende eindbeveiligingen voldeed aan de zorgplicht (Arbobesluit 7.4a).

Stap 3 Herkeuring Het statusdocument is de basis voor de beoordeling van de drukapparatuur inclusief de bijbehorende eindbeveiliging bij de herkeuring door een NL-CBI of NL-KVG.

WIJZIGING GRENS ARBOZORGPLICHT EN AANGEWZEN DRUKAPPARATUUR

Wat heeft geleid tot wijziging van de grens tussen arbozorgplicht en aangewezen drukapparatuur? Ten eerste de wijziging van de stofindeling in de PED, enkele stoffen zijn van groep 1 naar groep 2 gegaan en omgekeerd. Deze wijziging van stofgroep heeft voor drukapparatuur met bepaalde stoffen geleid tot wijziging van gevaar categorie. De tweede oorzaak is de nieuwe Warenwetregeling drukapparatuur 2016. Door vereenvoudiging van deze regelgeving zijn de grenzen waarboven drukapparatuur is 'aangewezen', gewijzigd. De derde oorzaak is het vervallen van het overgangsrecht; onder het Warenwetbesluit drukapparatuur 2016 is de herkeuringsplicht óók van toepassing op installaties die voor 29 mei 2002 in gebruik waren gesteld.

Reparatie of wijziging?

Als de gebruiker aangewezen drukapparatuur repareert of wijzigt, is het WBDA 2016 van toepassing. Dit besluit zegt (artikel 26, eerste lid) dat wijzigingen of reparaties aan drukapparatuur moeten voldoen aan de essentiële eisen uit de PED. Deze drukapparatuur moet daarvoor ter beoordeling aan een NL-CBI of een NL-KVG moet worden aangeboden (artikel 26, tweede lid). Dit betekent dat van oude drukapparatuur, gebouwd vóór 2002, de reparatie of wijziging aan de PED moet voldoen, terwijl de drukapparatuur als geheel niet volgens die richtlijn is gebouwd en ook geen CE-markering heeft. Als een reparatie of wijziging van aangewezen drukapparatuur wordt aangeboden voor

STATUSDOCUMENT

Ten behoeve van de herkeuring van drukapparatuur aangewezen volgens de Warenwetregeling drukapparatuur 2016 vanaf 19 juli 2016 en die voorheen onder de zorgplicht viel.

Gegevens gebruiker	
Naam	
Adres	
Postcode, plaats	
Opstellingsplaats drukapparatuur	
Adres	
Postcode, plaats	
Gegevens drukapparaat	
Benaming	
Identificatienummer	
Relevante documentatie	
Ontwerpbeoordeling door	
Toezicht op de fabricage door	
Ontwerpdruk (PS)	
Ontwerptemperatuur (TS)	
Bij vat: volume (liter)	
Bij leiding: diameter (DN)	
Procesgegevens	
Medium	
Indeling (WRDA 2016, artikel 2)	
Procesdruk (P _o)	
Procestemperatuur (T _o)	
Min. druk P _{s,min}	
Max. druk P _{s,max}	
Min. temperatuur P _{T,min}	
Max. temperatuur P _{T,max}	
Eindbeveiligingen	
Beveiliging door	
Capaciteit	
Instelling	

Historie [aard van de werkzaamheden (periodiek, reparatie, wijziging) c.q. onderzoek, keuringen, bevindingen en eventuele maatregelen]:

Gegevens zijn naar waarheid ingevuld, voor zover relevant en voor zover beschikbaar.

Namens de gebruiker:

Naam:

Functie:

Handtekening:

Datum:

Versie 1

- 5 -

01-02-2017

Het statusdocument is de input voor de beoordeling van de oude drukapparatuur.

Bron illustratie: Landelijk Platform Inspecties/Arboportaal

een keuring, zal de NL-CBI of NL-KVG een beoordeling maken van de integratie van de reparatie of wijziging en van de beveiliging van de drukapparatuur. Bij wijziging wordt tevens een keuring voor ingebruikne-

ming uitgevoerd om te beoordelen of de drukapparatuur na wijziging weer veilig in gebruik genomen kan worden. Als een wijziging zó ingrijpend is, dat feitelijk nieuwe drukapparatuur ontstaat, zal het geheel moeten voldoen aan de PED. Dit valt onder de term ingrijpende wijziging. Het is aan de NL-CBI of NL-KVG om te beoordelen of sprake is van een ingrijpende wijziging. In dat laatste geval neemt de EU-CBI de ingrijpende wijziging in behandeling.

WANNEER ARBEIDSMIDDELEN KEUREN?

Artikel 7.4a van het Arbobesluit regelt dat een arbeidsmiddel wordt gekeurd op verschillende momenten tijdens het gebruik, zo wordt het gekeurd:

- Op de juiste wijze van installatie en goed en veilig functioneren voordat het voor de eerste maal in gebruik wordt genomen.
- Na elke montage op een nieuwe plek.
- Zo vaak als nodig is als het onderhevig is aan invloeden die leiden tot verslechtering van het arbeidsmiddel.
- Als zich uitzonderlijke gebeurtenissen hebben voorgedaan met het arbeidsmiddel.

Door geregeld te keuren, kan ook na jaren van gebruik een gegronde uitspraak worden gedaan over de veiligheid van de installatie. Als geen van deze keuringen zijn uitgevoerd, is het niet mogelijk te verklaren dat deze arbeidsmiddelen aan de wet voldoen. Als het keuringsdossier gedeeltelijk aanwezig is, zal per geval worden beoordeeld of het mogelijk is te voldoen aan het WBDA 2016.

Zie voor de minimale inhoud van het statusdocument <https://www.arboportaal.nl/documenten/publicatie/2017/04/18/notitie-herkeuring-drukapparatuur-voorheen-onder-zorgplicht>.

Lieke Koets is gecertificeerd veiligheidskundige en senior adviseur veiligheid en milieu bij Energie Consult Holland, een keuringsinstantie voor drukapparatuur. Zij is tevens auteur van arbo-praktijk-informatie *Drukapparatuur* (AI-35, 3de druk 2017), hse.sdu.nl.

